

Schoolse Vaardigheden VO in Kaart

Om je als leerling binnen het voortgezet onderwijs succesvol te kunnen ontwikkelen is het beheersen van de juiste vaardigheden voorwaardelijk. Met deze vaardigheden kan de leerling ontwikkelingstaken op school op de juiste wijze vervullen. We noemen leerlingen competent wanneer ze in het dagelijks leven over voldoende vaardigheden beschikken om hun ontwikkelingstaken te realiseren. Ontwikkelingstaken gaan samen met veranderingen die op biologisch, psychisch en sociaal gebied plaatsvinden bij het ouder worden. Competentie is een balans tussen ontwikkelingstaken en vaardigheden.

Ontwikkelingstaak is een breed begrip. Een ontwikkelingstaak kan zijn: een opdracht voor Duits kunnen maken, een hulpvraag op de juiste wijze kunnen stellen, een ruzie met een medeleerling oplossen, jezelf verzorgen of een voordracht kunnen houden. Deze ontwikkelingstaken kun je uitvoeren als je de juiste vaardigheden bezit. In de schoolse context noemen we dit 'schoolse vaardigheden'. Dit zijn vaardigheden die je nodig hebt om schoolse taken goed te volbrengen. Hierdoor ontwikkel je autonomie, leer je om gepaste relaties op te bouwen met medeleerlingen en docenten en train je om de aangeboden lesstof adequaat te kunnen verwerken.

Onder schoolse vaardigheden verstaan we *sociale vaardigheden* zoals 'je kunnen verplaatsen in de ander', *communicatieve vaardigheden* zoals 'kunnen luisteren' en *cognitieve vaardigheden* zoals 'een opdracht zelfstandig uit kunnen voeren'. Deze schoolse vaardigheden zijn in principe voor alle leerlingen hetzelfde, ongeacht het leerniveau. Het gewenste beheersingsniveau van de vaardigheden is afhankelijk van de capaciteit en het leerniveau van de leerling. Zo zal de vaardigheid 'initiatief nemen' voor een praktijkonderwijs leerling anders van karakter en inhoud zijn dan voor een havoleerling. Maar voor beide leerlingen geldt dat initiatief nemen een belangrijke vaardigheid is voor het volbrengen van je taak op school of een stageplaats.

Om de juiste schoolse vaardigheden te ontwikkelen heb je als leerling de ondersteuning nodig van volwassenen zoals docenten, ouders of andere belangrijke personen. Zij helpen je om deze vaardigheden onder de knie te krijgen. Voor sommige leerlingen zijn bepaalde schoolse vaardigheden niet vanzelfsprekend aan te leren omdat zij een ontwikkelingsstoornis hebben zoals autisme, ad(h)d, dyslexie, NLD enz., te maken hebben met motorische problemen of bijvoorbeeld langdurig ziek zijn. Deze leerlingen hebben ondersteuning en soms hulpmiddelen nodig om bepaalde vaardigheden te leren beheersen. Dit geldt ook voor leerlingen die weinig ondersteuning ervaren vanuit de thuissituatie. Als je geen rustige plek hebt in huis om te studeren dan wordt het moeilijker om je goed voor te bereiden op een toets.

Schoolse Vaardigheden in Kaart is een hulpmiddel om de vaardigheden van een leerling in kaart te brengen. De vaardigheden die ontbreken of nog moeten worden ontwikkeld kunnen als onderwerp van gesprek dienen met leerling en ouders. Samen kunnen de ondersteuningsbehoefte(n) of hulpmiddel(en) worden geformuleerd die de leerling nodig heeft om een specifieke vaardigheid te ontwikkelen.

Schoolse Vaardigheden VO in Kaart

Versie I – 2013 – door Inge Verstraete

Naam:

Datum:

1= nee

2= ja

3= Lukt met ondersteuning (van mentor, [traject]begeleiding, huiswerkbegeleiding of anders)

n.v.t. = als de vraag niet van toepassing is

Sociale Vaardigheden

	1	2	3	n.v.t.
1. Heeft een adequate interactie met leeftijdsgenoten in school				
2. Heeft een adequate interactie met leeftijdsgenoten buiten school				
3. Heeft een adequate interactie met docenten				
4. Heeft een adequate interactie met ondersteunend personeel				
5. Neemt initiatief in contact				
6. Kan samenwerken				
7. Kan deel uitmaken van een groep				
8. Kan zich verplaatsen in de ander				
9. Deelt interesses met anderen				
10. Kan conflicten oplossen				
11. Vraagt de docent om hulp				
12. Vraagt leeftijdsgenootjes om hulp				
13. Biedt anderen hulp aan				
14. Kan eigen gedrag bijsturen				

Communicatieve vaardigheden

	1	2	3	n.v.t.
15. Kan een gesprek voeren				
16. Heeft begrip van beurtrol				
17. Kan zich adequaat verbaal uiten				
18. Kan zich adequaat non-verbaal uiten				
19. Kan adequaat afstemmen op de ander				
20. Kan luisteren naar de ander				
21. Durft te spreken in het openbaar (bijv. in de klas)				
22. Kan leesbaar schrijven				
23. Kan op tempo schrijven (bij toetsen en examens)				

Sociaal-emotionele vaardigheden

	1	2	3	n.v.t.
24. Heeft een positief zelfbeeld				
25. Heeft reëel inzicht in eigen mogelijkheden en beperkingen				
26. Voelt zich veilig op school				
27. Voelt zich veilig in de klas				
28. Voelt zich veilig buiten school en thuis				
29. Kan emoties adequaat uiten				
30. Kan emoties adequaat reguleren				
31. Kan omgaan met teleurstellingen of frustraties				
32. Kan op een adequate wijze opkomen voor zichzelf				
33. Kan omgaan met internaliserende problematiek				
34. Kan omgaan met externaliserende problematiek				
35. Gaat graag naar school				

Cognitieve vaardigheden & taakgedrag

	1	2	3	n.v.t.
36. Begrijpt de instructies van de docent				
37. Begrijpt instructies uit de lesstof				
38. Kan zelfstandig een taak of opdracht uitvoeren na instructie				
39. Richt zich op de relevante aspecten van een taak				
40. Kan geleerde lesstof toepassen (toets, opdracht, werkstuk)				
41. Kan relevante aantekeningen maken				
42. Kan parallel informatie verwerken (luisteren, denken & doen)				
43. Kan een samenvatting maken				
44. Kan leerwerk adequaat verwerken				
45. Kan zijn werk controleren en evalueren				
46. Kan omgaan met tijdsdruk (tijdens toets of i.v.m. deadlines)				
47. Kan omgaan met werkdruk				
48. Kan vragen stellen over de lesstof				
49. Kan benodigde materialen organiseren en adequaat toepassen (boeken, schriften, schrijfgerei, atlas, rekenmachine etc.)				
50. Is flexibel in denken				
51. Heeft een reëel beeld van eigen kunnen				
52. Kan reflecteren met de docent op eigen denken en handelen				
53. Kan reflecteren met de docent op eigen prestaties				
54. Kan inschatten of de lesstof begrepen is				
55. Kan inschatten welke stof er geleerd moet worden voor een toets				
56. Kan omgaan met wisselende werkvormen				
57. Kan correcties op lesstof zelfstandig toepassen				
58. Kan toets of examen maken binnen gestelde tijd				
59. Heeft een adequaat werktempo				
60. Kan lesstof en huiswerk verwerken binnen de gestelde tijd				
61. Kan frustratieblokkades doorbreken (door hulp te vragen, toepassen methode of eigen vaardigheden)				

Attitude & werkhouding

	1	2	3	n.v.t.
62. Is aanspreekbaar op ongewenst gedrag				
63. Aanvaardt correcties op gedrag				
64. Aanvaardt correcties op uitgevoerd werk				
65. Kan concentratieboog afstemmen op situatie				
66. Kan omgaan met regels en afspraken in de klas				
67. Kan zich houden aan de regels en afspraken omtrent huiswerk, inleverdata en uitvoeren van opdrachten (zoals verslagen & werkstukken)				
68. Kan zich intrinsiek motiveren voor schoolse taken				
69. Vertoont geen ongeoorloofd verzuim				

Autonomie & zelfstandigheid

	1	2	3	n.v.t.
70. Is zelfredzaam thuis				
71. Is zelfredzaam op school				
72. Kan oplossingen bedenken in lastige situaties				
73. Neemt initiatief				
74. Vraagt om hulp				
75. Kan voor zichzelf opkomen				
76. Kan zich redden als zaken anders lopen dan verwacht				
77. Kan zichzelf adequaat verzorgen (hygiëne)				
78. Kan zelfstandig reizen (fiets, openbaar vervoer, taxi enz.)				

Datum verslag

Verslag n.a.v. gesprek over schoolse vaardigheden met door

Schoolse vaardigheden betreffen de vaardigheden die je nodig hebt om je op school veilig en adequaat te kunnen ontwikkelen. Deze lijst wordt samen met de leerling en ouders doorgenomen. De aangevinkte vakjes staan niet op zichzelf, en mogen dan ook niet apart van de aanvullende, gespecificeerde informatie van ouders en leerling worden geïnterpreteerd.